

DE TANK

nr. 294
Juni 2025



P.18

FERRET IN NEDERLAND

P.08

IN DIT NUMMER



JAN KORT BOUWDE 14 DIORAMA'S

P.24



MORANA SPG OP EUROSATORY

P.26



MUSÉE FRANCE 40 VÉHICULES



BESTUUR
Voorzitter
Marcel Zwarts, voorzitter@twenot.nl
Secretaris
Eric Schaap, secretaris@twenot.nl

Penningmeester
Gert Mons & Arne Poirot,
penningmeester@twenot.nl

Ledenadministratie
Gert Mons,
ledenadministratie@twenot.nl

Leden
Bas Slaats & Rob Swart,
evenement@twenot.nl

Kees Blijleven, redactie@twenot.nl

REGIOCOÖRDINATOREN
Noord-West
vacant
Noord-Oost
Don Breuker, 06-50276578
noordoost@twenot.nl
Midden
Peter Vierhout, 0313-651168
midden@twenot.nl
Zuid-West
Walter Jonkers, 06-28904198
zuidwest@twenot.nl
Zuid-Oost
Piet van Hees, 040-2541946
zuidoost@twenot.nl

www.twenot.nl
 info@twenot.nl
 www.facebook.com/#!/TWENOT
 1382-8991

WEBSITE- EN FORUMBEHEER
Jakko Westerbeke

ERELEDEN
Kees Blijleven
Rob Evers
Marc Tempels
Bert van der Velden

OPMAAK & ONTWERP
Marcel von Hobe

INHOUD

3. Van de voorzitter
Van de secretaris
4. TWENOT op Veteranendag
5. Verenigingsnieuws
Nieuwe Leden
8. **De bevrijding van 's-Hertogenbosch in oktober 1944 "in het Kort"**
Modelbouwer Jan Kort maakte 14 diorama's aan de hand van historische foto's. De foto's zijn allemaal gemaakt in 1944 in en om 's Hertogenbosch. Hier nu het tweede deel.
16. **Verkenner met een middenstuur**
Nederland besloot eind jaren 50 een kleine serie Engelse Ferrets aan te schaffen. Sander Ruys kreeg bijzondere foto's aangereikt van Ad Verheijen die er in zijn diensttijd op heeft gediend.
22. **De geschiedenis van een '75'**
Kort na de oorlog is een klein boekje geschreven over de avonturen van een Frans 75mm kanon. In deze DE TANK hoofdstuk 5.
24. **Morana SPG**
Het Tsjechische Excalibur Army toonde deze 155mm Houwitzer voor het eerst op Eurosatory 2022. Gebouwd op een beproefd Tatra 8x8 onderstel.
26. **Musée France 40 Véhicules**
Alex van de Wetering kwam op vakantie langs dit fijne museum. Een museum met een stel fanatieke garagemonteurs die een aantal bijzondere voertuigen rijdend houden. Twee daarvan heeft hij al eens gezien in Normandië tijdens de herdenkingen daar.
30. **Nieuwe diesel-distributievoertuigen voor de Koninklijke Luchtmacht**
Eind 2022 werden verouderde brandstofvoertuigen vervangen door 4x4 Mercedes Atego's.

OMSLAG FOTO'S

voor: Wim den Dunnen heeft deze gerestaureerde Ferret pantserwagen gefotografeerd bij de Rekwisieten Commissie Koninklijke Landmacht.

achter: Alex van de Wetering fotografeerde deze Sd.Kfz. 7/1 in Normandië tijdens de herdenkingen in 2024. Het is één van de voertuigen van het Musée France 40 Véhicules.



DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden.
In de rubriek VRAAG & AANBOD kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Kopij voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Graag kopij aanleveren per e-mail. Tekstopmaak in Word en digitale foto's tenminste 300 dpi.

CONTRIBUTIE (voor 2025 per kalenderjaar)

Tot 18 jr € 17,50; vanaf 18 jr € 21,- (met bankincasso) resp € 25,- (zonder bankincasso)
Buitenland vanaf € 45,-. Betaling: NL71 INGB 0003 0261 12 t.n.v. TWENOT

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE. DE REDACTIE IS NIET AANSPRAKELIJK VOOR EVENTUELE ONJUISTHEDEN OF OMISSIES IN DE TANK EN IS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD VAN DE AAN HAAR GELEVERDE KOPIJ. ZIJ BEHOUDT ZICH HET RECHT VOOR INGEZONDEN STUKKEN ZONDER OPGAVE VAN REDENEN TE WEIGEREN, IN TE KORTEN OF INHOUDELIJK TE WIJZIGEN.



DIORAMABOUWER: JAN KORT
FOTO'S: MARCEL DU LONG

De bevrijding van 's-Hertogenbosch in oktober 1944 "in het Kort"

Uitgebeeld in 14 diorama's

In de vorige DE TANK lazen we hoe Jan Kort tot het idee is gekomen 14 diorama's te gaan bouwen met als leidraad originele foto's uit de oorlog. Het thema van de diorama's zijn de bevrijdingsgevechten van 's-Hertogenbosch en omstreken. We vervolgen het verhaal in dit tweede deel.

De voertuigen werden na de bouw eerst schoon gemaakt van lijmresten, schuurresten en vingerafdrukken om met de beschikbare verf een mooi resultaat te krijgen. 'Een goede basis is het halve werk'. Na de reiniging werd het model in de primer gezet om de hechting te verbeteren en om kunstmatige contrasten te kunnen creëren (zgn. pre-shading). Bijvoorbeeld een lichte witte of grijze primer, gevolgd door een donkerbruine of zwarte pre-shade. De voertuigen werden in de

basiskleuren gespoten, gevolgd door een lichtere en een donkerder menging van de basiskleur om zo subtiele contrasten en licht- en schaduw effecten te creëren. De vernislaag die volgde vormde een goede basis voor de decals en beschermt de verf tegen (soms) agressieve producten die gebruikt worden bij de verwerking van het voertuig. Op de vernislaag werden de decals aangebracht en daarna werd nogmaals een vernislaag aangebracht om de decals te 'sealen'. Uiteraard kregen de voertuigen zoveel mogelijk de juiste insignes, symbolen en kentekens. Omdat niet alles goed leesbaar is op het beeldmateriaal moest het nodige worden achterhaald in boeken, archieven en verslagen van verschillende betrokken legeronderdelen. Daarbij kreeg Jan advies van collega-modelbouwer Bert Lindeboom die gespecialiseerd is in de indeling van de onderdelen van het





Foto: Wim den Dunnen

Engelse verkenner met een middenstuur

De Ferret in Nederlandse dienst

DOOR SANDER RUYLS

Onlangs ben ik in contact gekomen met Ad Verheijen (1940) die begin jaren zestig als dienstplichtig soldaat heeft gediend bij 11 Infanterie Verkenning Compagnie (Infverkcie) die was uitgerust met de Ferret Mk. 1 en Mk. 2 verkenningauto. Hij is chauffeur geweest van een van de Ferret's en heeft in zijn diensttijd foto's gemaakt, waaronder in La Courtine. Die foto's zijn aanleiding voor dit artikel, want van de Ferret in Nederlandse dienst zijn weinig foto's bekend. De tekst is voor een deel ontleend aan mijn boek Wiel en Rups, voertuigen van de landmacht 1945 en 2015, en verder onder andere gebaseerd op rapporten uit de periode 1959 - 1963.

De jaren zestig stonden bij de Koninklijke Landmacht (KL) in het teken van de mechanisering (rupsvoertuigen) en motorisering (wielvoertuigen) Die was noodzakelijk geworden door de verwachtingen van de NAVO over de inzet van nucleaire wapens tijdens een conflict en de, mede daardoor gegeven, noodzaak om de manoeuvre eenheden van het 1e Legerkorps (1 Lk) mobieler te maken. Deze ontwikkeling had ook gevolgen voor de verkenningseenheden. Zij kregen behoefte aan



De geschiedenis van een '75'

5 De Chemin des Dames

Kanonnen hebben een hard leven. Ook die van 75 mm, met hun tengere uiterlijk. De dag na zijn ongeval vertrok *Sans-Peur* naar een reparatieplaats van het leger. Daar werd hij meteen onder handen genomen en de week daarop kwam hij er uit met een nieuw wiel en een nieuwe terugslagrem. Dokters behandelen mannen; dierenartsen zorgen voor paarden; mobiele teams zorgen voor de kanonnen.

Sans-Peur, opgeknapt en flamboyanter dan ooit, keerde terug om zijn plaats weer in te nemen bij de batterij, die niet uit de sector was verhuisd. Hij was alleen een klein stukje naar links verschoven, naar een iets veiligere plek, achter een plooi in het terrein waar schuilplaatsen konden worden gegraven. De avond dat het kanon terugkeerde, betaalde Cornevin de drank voor zijn kameraden.

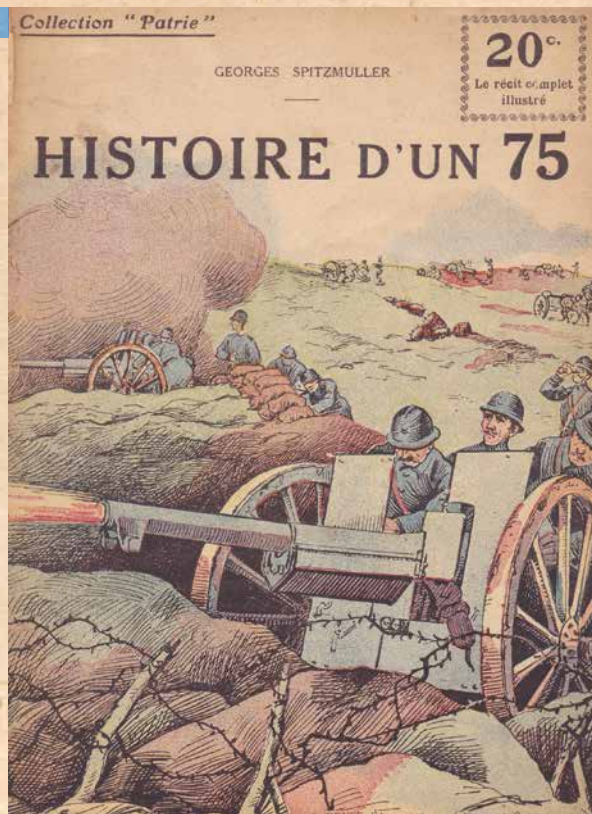
-- "Daar komt *Sans-Peur* die naar huis wordt gebracht" kondigde hij uitbundig aan. Dat is een drankje waard! De volgende dag maakte hij met een motorrijder van een transportafdeling, die elke dag naar Châlons ging, een afspraak om wat rode verf mee te brengen. En ten slotte – de opperste hoop en opperste gedachte van de richter – schitterde de naam *Sans-Peur* in scharlakenrode letters op het schild van het kanon.

-- De Duitsers moesten nu gewoon komen, maar ze bleven kalm. De dag ervoor had een vreselijke explosie de grond in hun linies doen schudden. Een enorme kolom zwarte rook had de lucht aan het zicht onttrokken. Het was een van hun munitiedepots dat ontplofte. Een gelukkige treffer, zo lijkt het, van een van onze bombardementseskadrons.

Sans-Peur, opgeknapt en flamboyanter dan ooit.

Ook vertelde Cornevin aan iedereen die wilde luisteren dat onze vliegtuigen een oud Romeins kruitmagazijn hadden vernietigd waar een Duits hoofdkwartier was gehuisvest. Onlangs had kapitein Dieulouard voor hem op de kaart een Romeinse weg aangewezen, waarvan er veel in het land zijn. En de dappere richter, die niet goed had gekeken, verwarde in zijn uitleg explosieven met topografie.

Er verstreken enkele maanden sinds "Champagne". Gedurende deze tijd bleven *Sans-Peur* en zijn batterij niet inactief. Ze vochten, met wisselend succes, maar altijd eervol. Ze trokken overal naar toe; hun stem brulde overal aan het front: in Verdun, aan de Somme, in Vlaanderen. Kortom, *Sans-Peur*



trok van Belfort naar de IJzer. Hij was nog in goede staat. Misschien wel een beetje moe; licht versleten, krassen.....

Maar sinds zijn verwondingen bij Souain heeft geen enkele ernstige schade zijn verdere loopbaan belemmerd. Hij hield stand. De trouwe Cornevin zorgde er bovendien ook voor en poetste hem met liefde en de prachtige rode letters prijkten nog steeds op het schild. Cornevin zelf hield ook vol. We treffen *Sans-Peur* en zijn batterij, met kapitein Dieulouard aan het hoofd, bij de Chemin des Dames, tegen het einde van het oorlogsjaar 1917, het vierde jaar aan de Marne.

Dieulouard viel op in Verdun, evenals de luitenants Libert en Voulot en de sergeant Viénard. In Verdun leed de batterij een verlies van vijf man, twee doden en drie gewonden en ook zes paarden. Een aantal caissons werd s'nachts vernield bij een bombardement door Moffen-vliegtuigen op onze onderkomens.

Nu is de 10e van het 5e in positie vlakbij de molen van Vauclerc, bijna een verlenging van de Chemin des Dames, die beroemd is geworden door vele persberichten. Waarom Chemin des Dames? Dat is ter nagedachtenis aan de dames van het hof van Versailles, onder Lodewijk XIV. Een van hen, de gravin van Narbonne, nodigde vaak haar vriendinnen uit om haar te komen bezoeken in haar Château de la Bove, gelegen tussen Ployart en Chermizy. Het genoemde kasteel was echter moeilijk bereikbaar vanwege het ontbreken van een begaanbare weg. Om deze leemte op te vullen liet de Grote Koning een pad aanleggen waarover deze dames de gravin van Narbonne konden bezoeken.

Maandenlang hebben we gevochten om het bezit van deze belangrijke weg, die verschillende keren in andere handen over ging. Op dit moment hebben de



EA EXCALIBUR
ARMY

MORANA SPG

Excalibur Army toonde op Eurosatory 2022 een moderne houwitser

Het in Tsjechië gevestigde militaire bedrijf Excalibur Army heeft op de defensietentoonstelling Eurosatory 2022 in Parijs een prototype onthuld van de nieuwe Morana zelfrijdende houwitser.

Volgens een persbericht van Excalibur Army heeft dit moderne artilleriesysteem op het TATRA Force 8×8 chassis een 155 mm kanon met een looplengte van 52 kalibers, geïnstalleerd in een roterende gepantserde toren. Het is een volledig geautomatiseerd artilleriesysteem dat geheel voldoet aan de NAVO-normen en dankzij moderne elektronische systemen zeer effectief vuur kan uitbrengen.

De unieke constructie van de Morana wordt gevormd door de combinatie van een autochassis en een onafhankelijk torenartilleriesysteem met een bemanning, beschermd door bepantsering. Het combineert de voordelen van lichtere zelfrijdende artilleriesystemen van de categorie TMG (Truck Mounted Gun) en zware artilleriesystemen met gevechtstorens. Het biedt daardoor een laag gewicht en bijbehorend gemakkelijk transport, hoge mobiliteit op verharde

wegen en in moeilijk terrein en de noodzaak van wegtransportlogistiek, zoals het geval is bij artilleriesystemen met rupsbanden, wordt geëlimineerd. Tevens biedt het systeem een hoog beschermingsniveau van bemanning, volledig automatisch laden en een grote munitiecapaciteit.

De basiscapaciteit van het besturingssysteem maakt het mogelijk de houwitser binnen 40 seconden na het stoppen in de schietpositie voor te bereiden op het vuren. Deze handeling wordt uitgevoerd in de automatische modus zonder dat de bemanning de cabine hoeft te verlaten. Het laden en het richten van het kanon en het schieten wordt geheel bestuurd vanuit werkplekken in de cabine.





Musée France 40 Véhicules

DOOR ALEX VAN DE WETERING

Voor de mensen die tijdens hun vakantie wel eens het Franse blad "Vehicules Militaires" doorbladeren, in de Supermarché, is "France 40 véhicules" geen onbekende. Deze stichting richt zich op het verzamelen en restaureren van voertuigen en wapens die door Frankrijk tijdens de strijd in 1940 werden gebruikt en de vorderingen van de verschillende projecten zijn te volgen in een vaste rubriek voorin het blad. In 2021 openden ze hun eigen museum in het Noord-Franse Fismes, even ten Westen van Reims.

Bij een bezoek aan het jaarlijkse open huis bij Resicast in België, werd ik erop geattendeerd dat onze vakantieroute vlak langs dit museum liep; een mooie gelegenheid om eens een kijkje te nemen.

Het museum bevindt zich in een oude suikerfabriek, die zowel in WO1 als WO2 in de frontlinie lag en in beide oorlogen flink wat schade heeft opgelopen. Een groot deel van de originele fabriek is in recentere tijden gesloopt om ruimte maken voor woningen en een pompstation, maar het museum heeft nog steeds een paar prachtige loodsen ter beschikking en een buitenterrein voor het uitstallen van nog te restaureren voertuigen en

▼ Renault FT17





NIEUWE DIESEL-DISTRIBUTIEVOERTUIGEN VOOR DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Vaak opereren ze uit het zicht, in de schaduw van de vliegoperaties. Maar dat maakt de acht in het begin 2022 aangeschafte Mercedes-Benz Atego 1324 diesel-distributievoertuigen, elk met een capaciteit van 4.000 liter, niet minder belangrijk. Op de velden tanken ze de aggregaten en compressors bij, "te velde" leveren ze ook de brandstof aan de helikopters. Een belangrijke taak, want zonder licht en lucht kun je vliegen wel vergeten.

De acht nieuwe 'tankers' vervangen zes verouderde '4.000-liters', die stammen uit midden jaren 1990 en het einde van hun levensduur naderen. Op deze oude voertuigen geen nuttige gadgets als een USB-aansluiting voor navigatie op de radio, een goed zittende chauffeursstoel en her en der overdachte werkverlichting. Nee, de oude voertuigen zijn puur basic, wat naar de huidige maatstaven onvoldoende is.

Dik 25 jaar geleden werd niet voorzien dat tankwagens ook helikopters te velde moeten kunnen bijtanken. Precies om die reden is het onderstel van de nieuwelingen in 4x4 uitgevoerd en krijgen vier van de acht wagens een groene camouflage-uitvoering. Van de werkvloer kwam ook het idee een "terugzuigmogelijkheid" in te bouwen, want bij het vervoer van aggregaten en compressors mag er geen brandstof in de tank zitten.

Al met al zijn er aan de nieuwe voertuigen tientallen toevoegingen en vernieuwingen doorgevoerd, die het werk van de POL'ers prettiger maken. Daarbij voldoet de nieuwe generatie Atego's ook aan de laatste milieueisen. Zo is de aandrijving hybride en behoort de Euro 6 dieselmotor tot de schoonste in zijn soort. De stroom-aangedreven afleverpomp zorgt ervoor dat de motor bij het emissievrij aftanken niet nodig is. "Ook Defensie moet laten zien dat men verantwoord bezig is", aldus een van de betrokken luchtmachters.



Het 'basisvoertuig' van de Mercedes-Benz Atego 1324

